

نقش بنگاه‌های کوچک و متوسط (SME`s) صنعتی در خلق فرصت‌های کارآفرینی

علی اکبر امین بیدختی^۱
^۱ استادیار دانشگاه سمنان

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی وضعیت توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEs) صنعتی در راستای خلق فرصت‌های کارآفرینی انجام گرفته است. تعداد ۳۰۹ شرکت کوچک و متوسط صنعتی مستقر در سطح استان سمنان بر اساس جدول مورگان و کرجسی و طبق روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب گردیدند. روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی بود و جهت آنالیز داده ها از شیوه های آماری توصیفی و استنباطی سود جسته شد. یافته ها نشان می دهند که براساس خروجی آزمون های همبستگی بین وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین آلات جدید (فناوری تولید)، درجه تخصص و آگاهی نیروی کار، شیوه های مدیریتی، وضعیت کیفی کالای تولید شده، نحوه حمایت مؤسسات مالی، فعالیت های صادراتی، تنوع و نوآوری در تولید محصولات جدید و پذیرش ریسک SME ها و خلق فرصت های کارآفرینی رابطه وجود داشته و براساس خروجی های آزمون ساین وضعیت متغیرهای فوق الذکر SME ها درخلق فرصت های کارآفرینی تأثیر داشته که این مطلب از خروجی های آزمون کالموگراف - اسمیرنوف و از دیدگاه کارآفرینان، قابل دریافت است. در پایان، با توجه به نتایج، پیشنهادهایی نیز ارائه گردید.

کلمات کلیدی: اقتصادی، توسعه، شرکت های کوچک و متوسط، ایجاد اشتغال، نوآوری.

مقدمه

امروزه، کارآفرینی^۱ به عنوان موتور محرک رشد و توسعه اقتصادی^۲ می‌تواند در رشد اقتصادی کشورها، ایجاد اشتغال و رفاه اجتماعی نقش مهمی را بر عهده داشته باشد (Karadeniz, ۲۰۰۶). در همین راستا، ایجاد بنگاههای کوچک و متوسط (SME)^۳ و حمایت از آن‌ها یکی از اولویتهای اساسی در برنامه‌های توسعه اقتصادی در بسیاری از کشورهای پیشرفته و نو توسعه یافته است، چرا که بنگاههای اقتصادی کوچک و متوسط در ایجاد فرصتهای کارآفرینی و فراهم کردن بستر مناسب برای نوآوری و افزایش صادرات نقش مهمی دارند، (Nyrooun, ۲۰۰۵). حتی امروزه با تغییرات محتوایی و کیفی بسیار زیادی که در بازارهای جهانی رخ داده و دیدگاه ویژه‌ای که به مشتری محوری در کنار جهانی‌شدن بازارها می‌نگرد، ساختارهای صنعتی تولیدکنندگان را در جهت تغییر پیش برده و SME's را رو به رشد قرار داده است. (Dimen, ۲۰۰۴).

تعریف SME's

چنانکه در جدول (۱) نشان داده می‌شود، معیار تعریف همه جانبه SME ها در کشورهای مختلف متفاوت است. در ایران، تنها عامل دسته بندی SME ها، اشتغال بوده، به طوری که وزارت صنایع و بانک مرکزی اندازه بنگاه‌های با تعداد کارکنان کمتر از ۵۰ نفر راصنایع کوچک و از ۵۰ تا ۱۵۰ نفر راصنایع متوسط و از ۱۵۰ نفر به بالا بنگاه‌های بزرگ صنعتی می‌نامند (www.karafarini.gov.ir).

جدول (۱): تعریف بنگاه‌های کوچک و متوسط و معیارهای آن در کشورهای مختلف

کشور	تعریف بنگاه‌های کوچک و متوسط	معیار تعریف
چین	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان

۱. Entrepreneurship.

۲. Economic Development.

۳. Small & Medium Enterprises=SME.

اندونزی	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان
ژاپن	تعداد کارکنان کمتر از ۲۰۰ نفر یا سرمایه کمتر از ۱۰ میلیون یین	تعداد کارکنان و ارزش دارائی‌ها
کره	تعداد کارکنان کمتر از ۲۰۰ نفر در بنگاه‌های تولیدی و تعداد کارکنان کمتر از ۴۰ نفر در بنگاه‌های خدماتی	تعداد کارکنان
مالزی	میزان گردش مالی سالانه کمتر از ۱۵۰ میلیون واحد مالی مالزی و تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان و گردش مالی
فیلیپین	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر و میزان دارائی کمتر از ۲۰ میلیون واحد مالی	تعداد کارکنان و میزان دارائی
سنگاپور	در بنگاه‌های تولیدی ارزش دارائی‌های ثابت کمتر از ۱۴ میلیون دلار سنگاپور و در بنگاه‌های خدماتی تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان و میزان دارائی
چین تایپه	در بنگاه‌های تولیدی سرمایه پرداخت شده کمتر از ۲۰ میلیون و مجموع دارائی‌ها کمتر از ۱۲۰ میلیون و در مؤسسات تجاری و خدماتی فروش کمتر از ۲۰ میلیون	سرمایه پرداخت شده، دارائی‌ها و فروش
تایلند	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر در صنایع کار بر و در صنایع سرمایه بر، سرمایه کمتر از ۱۰۰ میلیون	تعداد کارکنان و سرمایه
آلمان	تعداد کارکنان آنها کمتر از ۵۰۰ نفر باشد. آن دسته از بنگاه‌ها که تعداد کارکنان آنها حداکثر ۱۰ نفر باشد، بنگاه کوچک و از ۱۰ نفر تا ۵۰ نفر بنگاه متوسط به حساب می‌آیند. بنگاه‌هایی که گردش مالی آنها کمتر از ۵۰ میلیون مارک در سال باشد بنگاه متوسط و بنگاه‌هایی که گردش مالی آنها کمتر از ۵۰۰ هزار مارک باشد، بنگاه کوچک به حساب می‌آیند	تعداد کارکنان و گردش مالی
اتریش	بنگاه‌هایی که تعداد کارکنان آن کمتر از ۵۰ نفر باشد، بنگاه کوچک و بنگاه‌هایی با کارکنان بین ۵۰ تا ۲۵۰ نفر بنگاه متوسط محسوب می‌گردند. بنگاه‌هایی که گردش مالی سالانه آنها کمتر از ۲۰ میلیون یورو و یا جمع ترانزنامه آنها کمتر از ۱۰ میلیون یورو باشد، SMEs شناخته می‌شوند.	تعداد کارکنان و گردش مالی
کانادا	یک بنگاه تولید کالا با کمتر از یکصد نفر کوچک تلقی می‌شود. حال آنکه برای بنگاه‌های خدماتی نقطه تمایز کمتر از ۵۰ نفر است. بیشتر از معیار فوق تا مرز ۵۰۰ نفر بنگاه متوسط تلقی می‌شود.	تعداد کارکنان

مآخذ: گردآوری‌های پژوهشگر

توسعه SME ها و خلق فرصت ها

SMEها از طریق کارآفرینیو ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش درآمد بر اقتصاد جهانی تاثیرگذار هستند. (Hill, ۲۰۰۶) و همچنین راحت تر می توانند خود را با تغییرات پرشتاب محیطی منطبق کرده و نسبت به عوامل اقتصادی و سیاسی سریعتر واکنش نشان دهند. (UNCTAD, ۲۰۰۰).

بنابراین، تحولات اخیر و بویژه فشارهای جمعیتی، نوآوریهای لحظه به لحظه، پیچیده تر شدن فرایندهای مدیریتی و تصمیم گیری، نیاز به تصمیم گیریهای آنی و ضروری و تجارب حاصل از فعالیتهای بنگاههای کوچک و متوسط اهمیت این بنگاهها را نمایان ساخته است. (UNCTAD, ۲۰۰۲) و در این شرایط، ایجاد فرصت‌های رشد برای صنایع کوچک و متوسط، ممکن‌الوصول‌تر و راحت‌تر از توسعه صنایع بزرگ است. (Penrouze, ۲۰۰۱، به نقل از اکس، ۱۳۸۳).

جونزو همکارانش (۲۰۰۳) نشان دادند که قابلیت‌های کارآفرینی، فاکتور مهمی در توسعه شرکت ها و خلق فرصت های کارآفرینی است. (Nair & Pendey, ۲۰۰۶). بومان (۲۰۰۳) هم نتیجه گرفت که کارآفرینی، فرایند شناسایی و خلق فرصت ها در بازار و بهره برداری با استفاده از منابع مورد نیاز برای راه اندازی و عملیاتی کردن آن فرصت هاست. (Gorgiveski, ۲۰۰۵)

فولی^۱ (۲۰۰۵) ماندگاری و رونق کسب و کار را در کارآفرینی می داند، از این رو در دستیابی به اهداف آرمانی سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران و نیز تحقق کامل اهداف برنامه های توسعه، توسعه کارآفرینی به عنوان عامل و محرک اصلی محسوب می شود.

هندرسن^۲ (۲۰۰۲) بیان می کند کارآفرینان به طور قابل ملاحظه ای، روی سطح فعالیت های اقتصادی از طریق ایجاد مشاغل جدید اثر دارند (به نقل از کلمن

۱. Foulli, A.

۲. Henderson.

^۱(۲۰۰۷)). به طوری که بسیاری از کارآفرینان، کار خود را در قالب ایجاد شرکت‌های کوچک و متوسط شروع کنند. این شرکت‌ها سهم به سزای یدر توسعه صنایع پیشرفته^۲ و ایجاد اشتغال دارند و نسبت به شرکت‌های بزرگ از انعطاف پذیری بالایی برخوردار بوده و در بسیاری از کشورهای جهان به عنوان مهم ترین برنامه اجرایی برای دستیابی به توزیع عادلانه درآمد و ثروت، ایجاد اشتغال، افزایش بهره‌وری و رشد اقتصادی محسوب می شوند و با فراهم کردن بستر مناسب برای کارآفرینی و نوآوری علل جذب و هدایت سرمایه ها در مسیر توسعه اقتصادی کشور به حساب می آیند، (توریک، ۱۳۸۳). بسیاری از دولت‌ها متقاعد شده اند که باید بستر رشد را برای واحدهای کوچک و متوسط در قالب انکوباتورها (مراکز رشد فناوری)، پارک‌های صنعتی و فناوری فراهم نمایند و آنها را تا زمانی که بتوانند به صورت یک شرکت مستقل وارد بازار شوند، حمایت کنند، (شایقی، ۱۳۸۶).

در کشورهای جنوب شرقی آسیا ۹۵٪ کل بنیادهای اقتصادی و صنعتی کشورها را SME ها تشکیل داده و به عنوان رکن اساسی در اقتصاد و اشتغال این کشورها تاثیر گذار هستند (موسوی، ۱۳۸۷)، به طوری که کسب و کارهای کوچکی که به اجرا درآمده نقش مهمی در رشد و توسعه صنعتی و اقتصادی آنان دارد. این امر منجر به افزایش ثروت در جامعه، کاهش فقر و ایجاد فرصت های شغلی بیشتر شده و تعداد بیشتری از جوانان به سمت خوداشتغالی و تقویت روحیه خوداتکایی روی آورده اند. در کشور ما، یکی از راهبردهای موثر در مواجهه با چالشهای کسب و کار استفاده از سرمایه های انسانی، ارتقای بهره وری و توانمند سازی بنگاههای کسب و کار در کشور است^۳ (مظفری، ۱۳۸۶). از این رو، توجه و روی آوردن به رشد و گسترش صنایع کوچک، زودبازده و کارآفرین به عنوان یکی از راههای توسعه اقتصادی همواره مورد توجه بوده است. نیاز به سرمایه اندک، بازده بالا و انعطاف پذیری

۱. Coleman , Arthour

۲. Hight Technology(HT).

۳. Incubators.

توجیه اقتصادی صنایع کوچک را بیش از پیش نمایان می‌کند. از این رو و در حالی که دولت نهم بر لزوم کارآفرینی و توسعه صنایع پایین دستی به عنوان تنها راه استراتژیک کارآفرینی در کنار ایجاد ارزش افزوده تأکید دارد، می‌توان اهمیت نقش و گسترش بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط را در صنایع به روشنی دریافت. در حال حاضر، سرمایه‌گذاری در بیشتر استانهای کشور به سمت بنگاههای کوچک و متوسط سوق داده شده است، به طوری که کشور ما دارای قریب به ۵/۱ میلیون کارگاه کوچک و متوسط و ۳۶۵ هزار کارگاه زیر ۶ نفر است. این‌گونه شرکت‌ها حدود ۳۰ درصد از ارزش تولیدات صنعتی را ایجاد می‌کنند. ۶۳ درصد اشتغال کشور از طریق این بنگاه‌ها ایجاد می‌شود و آنها ۵۱ تا ۵۲ درصد در اقتصاد کشور سهم دارند، (www.tpo.ir).

در استان سمنان، صنایع کوچک و متوسط بیش از ۹۸ درصد کل واحدهای صنعتی استان را تشکیل می‌دهند و به طور متوسط، ۹۷ درصد اشتغال بخش صنعت توسط این صنایع ایجاد شده است (سازمان صنایع و معادن استان سمنان، ۱۳۷۸). با توجه به این اهمیت و آثار اجتماعی - اقتصادی گسترش بنگاههای کوچک و متوسط و نیز توجهی که در دولت نهم به آن می‌شود و همچنین، به دلیل کثرت واحدهای صنعتی کوچک و متوسط در استان سمنان، مطالعه حاضر در جهت شناخت تأثیر آنها بر جامعه از لحاظ خلق فرصتهای کارآفرینی که اشتغال زایی و رونق اقتصادی را در منطقه، تقویت خواهد نمود، مثمر فایده می‌باشد و اهداف زیر را دنبال می‌کند:

بررسی و شناخت وضعیت بنگاه‌های کوچک و متوسط صنعتی از لحاظ:

(۱) استفاده از تکنولوژی پیشرفته و ماشین‌آلات جدید (فن‌آوری تولید)؛

(۲) درجه تخصص و آگاهی نیروی کار؛

(۳) شیوه‌های مدیریتی؛

(۴) وضعیت کیفی کالای تولید شده؛

(۵) نحوه حمایت مؤسسات مالی،

۶) فعالیت های صادراتی؛

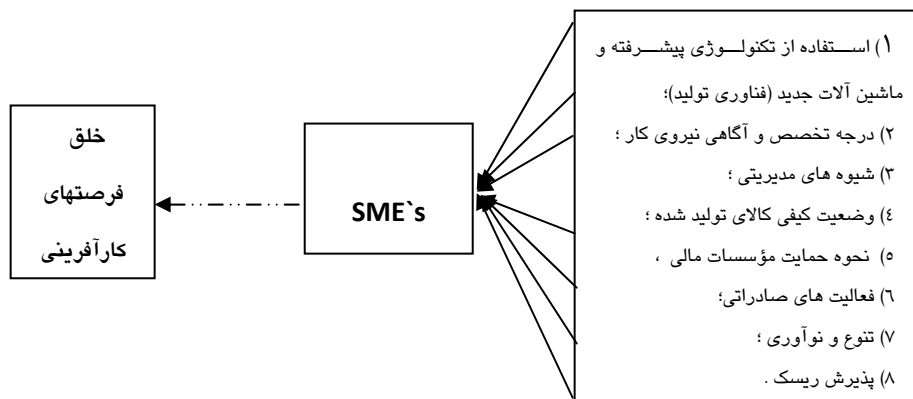
۷) تنوع و نوآوری ؛

۸) پذیرش ریسک .

روش پژوهش

برای دست یابی به هدف های تحقیق و تدوین سؤالات، از مدل تحلیلی زیر استفاده شده است (Lawrence, ۲۰۰۷). طبق این مدل، عوامل تأثیر گذار بر متغیر وابسته از متغیرهای مستقل محاسبه می شود.

این تحقیق، از نوع پیمایشی بوده و جامعه آماری را شرکت های کوچک و متوسط صنعتی مستقر در سطح استان سمنان و در محدوده های داخل شهرک ها و نواحی صنعتی و محدوده خارج از آن تشکیل داده است. ویژگی این واحدها، تعداد افراد شاغل در شرکت است که کمتر از ۱۵۰ نفر می باشد. این تعداد واحد تولیدی و صنعتی در استان ۱۵۸۷ واحد هستند که در ۱۷ شهرک و ناحیه صنعتی استقرار یافته اند.

نمودار (۱) . مدل تحلیلی پژوهش

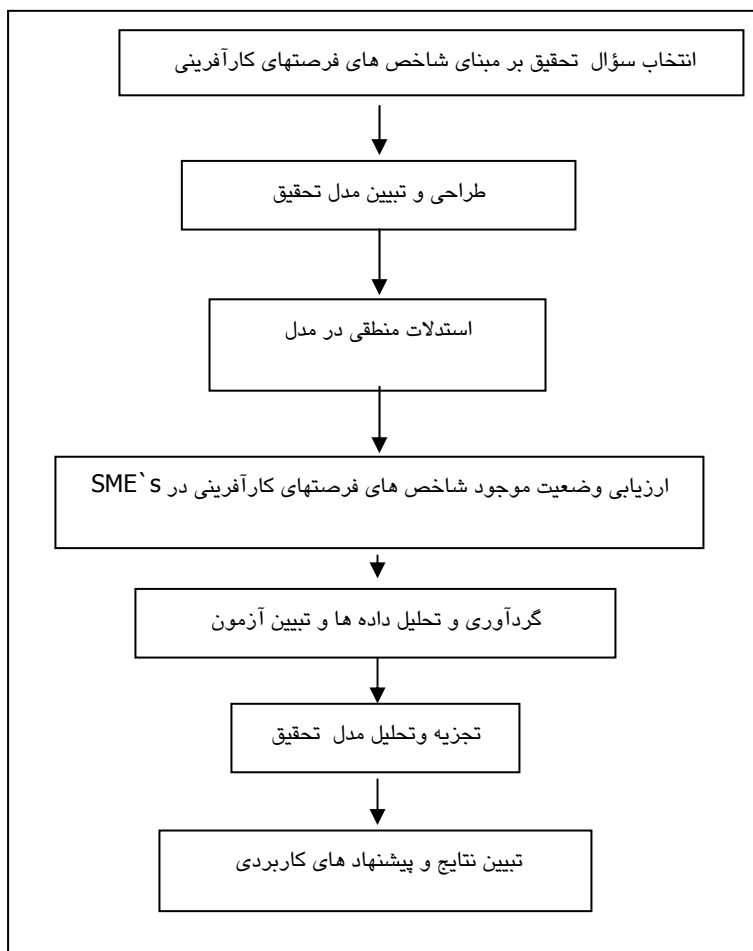
تعداد ۳۰۹ واحد به عنوان نمونه آماری (با شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای)، انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات گرد آوری شده از طریق مصاحبه، مشاهده، بررسی اسناد و مدارک و پرسشنامه (با اعتبار ۰/۸۱) با توسل به شاخص های آمار توصیفی و مدل های آمار استنباطی (آزمون همبستگی، آزمون ساین^۱ و آزمون کالموگروف - اسمیرنف^۲) و با کمک برنامه Spss، تحلیل شدند. نمودار (۲) فرایند پژوهش را نشان می دهد:

یافته های تحقیق

- ۱- ارزیابی خلق فرصت های کارآفرینی SME ها؛
«خلق فرصت های کارآفرینی» متغیر وابسته در این پژوهش است که برای سنجش این متغیر در SME ها مورد مطالعه از موارد زیر استفاده شده است:
 - بررسی وضعیت کسب و کار SME ها؛
 - بررسی صادرات SME ها؛
 - بررسی مؤلفه های کیفی خلق فرصت های کارآفرینی SME ها؛

۱. Sign Test.

۲. Kolmogorov – Smirnov (K-S).

نمودار (۲) فرآیند پژوهش

بر اساس داده های جدول ۲ تا ۴ می توان دریافت که ۹۳/۵ درصد SME ها، کسب و کار خود را با فروش محصولات تولیدی خود انجام می دهند، ۳/۵ درصد با انجام معاملات غیر مرتبط با شرکت و ۳ درصد نیز سرمایه گذاری در بورس و بازارهای سرمایه را در کسب و کار خود قرار داده اند .

در بررسی وضعیت صادرات SME ها و بر اساس داده های به دست آمده از پرسشنامه ها، تعداد ۲۰۹ شرکت در زمینه صادرات فعال نبوده، تعداد ۶۵ شرکت اطلاعات لازم را ارائه نکرده و تعداد ۳۵ شرکت در زمینه صادرات فعال بوده که آمار توصیفی داده های آنها بدین شرح است:

- حدود ۷۴ درصد کارآفرینان معتقدند میزان سودآوری صادرات محصولات خیلی زیاد و زیاد است؛

- ۶۰ درصد کارآفرینان معتقدند میزان نوآوری در تولید برای صادرات محصولات خیلی زیاد و زیاد است؛

- حدود ۷۷ درصد کارآفرینان معتقدند میزان استفاده از ابزارهای بازاریابی برای صادرات محصولات خیلی زیاد و زیاد است؛

- حدود ۶۳ درصد کارآفرینان معتقدند میزان پشتیبانی خدمات پس از فروش برای صادرات محصولات خیلی زیاد و زیاد است؛

و در نهایت، نتایج آزمون ساین نشان می دهد که رقم خلق فرصت های کارآفرینی SME ها با رقم متوسط (میانگین) اختلاف معنی داری دارد. با توجه به این نکته و بیشتر بودن فاصله مثبت، تقریباً می توان گفت میزان خلق فرصت های کارآفرینی در SME های مورد مطالعه در حد متوسط قرار دارد .

جدول (۲): توزیع فراوانی وضعیت کسب و کارها در SME ها مورد مطالعه

شاخص	فراوانی	٪
فروش محصولات تولیدی	۲۸۹	۹۳/۵
انجام معاملات غیر مرتبط با شرکت	۱۱	۳/۵
سرمایه گذاری در بورس و بازارهای سرمایه	۹	۳/۰
اجاره تجهیزات	۰	۰/۰
جمع	۳۰۹	۱۰۰

جدول (۳). توزیع آماری بررسی وضعیت صادرات SME ها (تعداد ۳۵ واحد)

اندازه های آماری				مؤلفه ها
انحراف معیار	میانگین	پاسخ های بالای ۶۰٪		
		درصد	فراوانی	
۰/۹۵۲	۳/۵۶	۷۴/۲	۲۶	میزان سودآوری
۰/۸۷۴	۳/۴۲	۰/۶۰	۲۱	نواوری در تولید
۰/۸۵۶	۳/۶۷	۷۷/۱	۲۷	استفاده از ابزارهای بازاریابی
۰/۹۰۲	۳/۴۵	۶۲/۸	۲۲	پشتیبانی خدمات پس از فروش

جدول (۴): نتایج آزمون ساین برای بررسی میزان خلق فرصت های کارآفرینی

فاصله مثبت	فاصله منفی	سطح اطمینان	میزان خطا	آماره آزمون
۱۰۹	۵۴	۰/۰۰۰	۰/۰۵	۶/۲۵

۲- ارزیابی فاکتورهای مورد تحقیق SME ها و خلق فرصت های کارآفرینی بر اساس داده های جدول های ۵ تا ۷، می توان دریافت فاکتورهای مطرح شده در این پژوهش و در ارتباط با SME ها در خلق فرصت های کارآفرینی تأثیر بالایی داشته به طوری که میزان تأثیر برخی از مؤلفه‌ها در حد بالا و برخی در حد متوسط است.

نتایج آزمون همبستگی و مثبت بودن ضریب همبستگی، منعکس کننده ارتباط مثبت بین متغیرهای مستقل با متغیر خلق فرصتهای کارآفرینی است، یعنی هرچه وضعیت فاکتورهای SME ها بهتر باشد، خلق فرصت های کارآفرینی نیز در آنها افزایش می یابد.

نتایج آزمون ساین نشان می دهد که :

(۱) رقم وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین آلات جدید (فناوری تولید) با رقم متوسط اختلاف معنی داری دارد و تقریباً می توان گفت وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین آلات جدید (فناوری تولید) در SME ها مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد متوسط قرار دارد .

۲) رقم درجه تخصص و آگاهی نیروی کار با رقم متوسط اختلاف معنی داری دارد و تقریباً می توان گفت درجه تخصص و آگاهی نیروی کار در SME ها مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد بالا قرار دارد .

۳) رقم شیوه های مدیریتی با رقم متوسط اختلاف معنی داری دارد و تقریباً می توان گفت شیوه های مدیریتی در SME ها مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد بالا قرار دارد .

۴) رقم وضعیت کیفی کالای تولید شده با رقم متوسط اختلاف معنی داری دارد و تقریباً می توان گفت وضعیت کیفی کالای تولید شده در SME ها مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد متوسط قرار دارد .

۵) رقم نحوه حمایت مؤسسات مالی با رقم متوسط اختلاف معنی داری دارد و تقریباً می توان گفت نحوه حمایت مؤسسات مالی در SME ها مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد متوسط قرار دارد .

۶) رقم فعالیت های صادراتی با رقم متوسط اختلاف معنی داری دارد و تقریباً می توان گفت فعالیت های صادراتی در SME ها مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد متوسط قرار دارد .

۷) رقم تنوع و نوآوری در تولید محصولات جدید با رقم متوسط اختلاف معنی داری دارد و تقریباً می توان گفت تنوع و نوآوری در تولید محصولات جدید در SME های مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد بالا قرار دارد.

۸) رقم پذیرش ریسک با رقم متوسط، اختلاف معنی داری دارد و تقریباً، می توان گفت پذیرش ریسک در SME های مورد مطالعه از جنبه خلق فرصت های کارآفرینی در حد متوسط قرار دارد و براساس نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف و با توجه به آماره آزمون، سطح اطمینان و میزان خطا و همچنین توزیع پاسخ دهندگان در چهارگروه خیلی کم تا خیلی زیاد، با اطمینان حداقل ۹۵٪، می توان قضاوت نمود

که از دیدگاه کارآفرینان، وضعیت تأثیرفاکتور های SME ها در خلق فرصت های کارآفرینی، تا حد زیاد است .

جدول (۵): نتایج آزمون همبستگی: رابطه فاکتورهای SME ها و خلق فرصت های کارآفرینی

ضریب همبستگی	متغیرهای مستقل
۰/۷۸	وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین آلات جدید (فناوری تولید)
۰/۳۱	درجه تخصص و آگاهی نیروی کار
۰/۲۸	شیوه های مدیریتی
۰/۱۴	وضعیت کیفی کالای تولید شده
۰/۱۱	نحوه حمایت مؤسسات مالی
۰/۲۴	فعالیت های صادراتی
۰/۳۵	تنوع و نوآوری
۰/۲۴	پذیرش ریسک
۰/۹۵ = سطح معنی داری	
۰/۰۵ = میزان خطا	

جدول (۶): نتایج آزمون ساین: میزان تأثیر وضعیت فاکتورهای SME ها در خلق فرصت های کارآفرینی

متغیرها	فاصله مثبت	فاصله منفی	آماره آزمون
وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین آلات جدید (فناوری تولید)	۹۵	۲۴	۷/۸۰
درجه تخصص و آگاهی نیروی کار	۱۰۲	۱۸	۷/۸۰
شیوه های مدیریتی	۱۱۷	۲۵	۸/۸
وضعیت کیفی کالای تولید شده	۹۵	۴۱	۶/۵
نحوه حمایت مؤسسات مالی	۱۰۴	۸۵	۳/۰۲
فعالیت های صادراتی	۹۵	۴۵	۳/۸۴
تنوع و نوآوری	۱۱۲	۴۷	۳/۶۵
پذیرش ریسک	۱۱۸	۴۹	۵/۲۱
۰/۰۰ = سطح معنی داری			
۰/۰۵ = میزان خطا			

جدول (۷): نتایج آزمون K-Z: میزان تأثیر وضعیت فاکتورهای SME ها در خلق فرصت های کارآفرینی از دیدگاه کارآفرینان

فاکتورها	سطح اطمینان	میزان خطا	آماره آزمون
وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین آلات جدید (فناوری تولید)	۰/۰۰۰	۰/۲۸۳	۴/۹۶۹
درجه تخصص و آگاهی نیروی کار	۰/۰۰۰	۰/۲۵۷	۴/۴۷۸
شیوه های مدیریتی	۰/۰۰۰	۰/۳۸۷	۵/۵۸
وضعیت کیفی کالای تولید شده	۰/۰۰۰	۰/۲۱۲	۴/۳۵
نحوه حمایت مؤسسات مالی	۰/۰۰۰	۰/۲۵۸	۳/۶۳
فعالیت های صادراتی	۰/۰۰۰	۰/۳۸۷	۴/۲۶
تنوع و نوآوری در تولید محصولات جدید	۰/۰۰۰	۰/۵۲۴	۴/۹۸
پذیرش ریسک	۰/۰۰۰	۰/۸۷	۴/۶۷

با تحلیل یافته ها می توان دریافت که وضعیت شرکت های کوچک و متوسط در استان سمنان در برخورداری از حمایت های بانکی، نیروی انسانی متخصص، تنوع و نوآوری، پذیرش ریسک، ماشین آلات نسبتاً پیشرفته تقریباً مناسب است، هرچند که کمبود امکانات، تولید سنتی، مشکل بازاریابی و پایین بودن نیروهای متخصص از عمده ترین مشکلات شرکت های کوچک و متوسط استان است و تا برخوردار شدن و رسیدن به نقطه مطلوب هنوز فاصله ها وجود دارد.

از این رو، باید تلاش شود تا با مکانیزم های مناسب آموزشی، تجهیز شرکت ها، تربیت نیروهای متخصص و اعمال سیاست های مناسب حمایتی از جمله ایجاد خوشه های صنعتی، توان شرکت ها در خلق فرصت های کارآفرینی افزایش یابد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

توسعه صنایع کوچک و تکنولوژی های متوسط، می تواند به عنوان راهبرد مناسب برای کشور و استان سمنان مطرح باشد و از طریق رفع فقر، افزایش درآمد، ایجاد فرصت های شغلی برای نیروی انسانی غیر ماهر، انباشت سرمایه از طریق افزایش بازدهی، بهبود بهره وری در بخش روستایی، و همچنین از طریق جلوگیری از

گسترش شهرنشینی و مهاجرت‌های بی‌رویه، به فرآیند توسعه کشور و استان از ابعاد اقتصادی و اجتماعی کمک نموده و رشد اقتصادی را تسریع بخشید.

تجزیه و تحلیل‌های آماری در خصوص وضعیت SME ها و خلق فرصت‌های کارآفرینی در استان سمنان نشان می‌دهد که بر اساس خروجی آزمون‌های همبستگی بین وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین‌آلات جدید (فناوری تولید)، درجه تخصص و آگاهی نیروی کار، شیوه‌های مدیریتی، وضعیت کیفی کالای تولید شده، نحوه حمایت مؤسسات مالی، فعالیت‌های صادراتی، تنوع و نوآوری در تولید محصولات جدید و پذیرش ریسک SME ها و خلق فرصت‌های کارآفرینی رابطه وجود داشته و بر اساس خروجی‌های آزمون ساین وضعیت تکنولوژی پیشرفته و ماشین‌آلات جدید (فناوری تولید)، درجه تخصص و آگاهی نیروی کار، شیوه‌های مدیریتی، وضعیت کیفی کالای تولید شده، نحوه حمایت مؤسسات مالی، فعالیت‌های صادراتی، تنوع و نوآوری در تولید محصولات جدید و پذیرش ریسک SME ها در خلق فرصت‌های کارآفرینی، تأثیر داشته که این مطلب از خروجی‌های آزمون کالموگراف - اسمیرنوف و از دیدگاه کارآفرینان، قابل دریافت است.

- در استان سمنان، با وجود آنکه بیش از ۹۸ درصد واحدهای تولیدی در گروه صنایع کوچک و متوسط قرار می‌گیرند، به دلیل نداشتن استراتژی توسعه مبتنی بر ساختارهای موجود صنعتی و رها کردن واحدهای کوچک تولیدی به‌حال خود، این بنگاه‌ها سهم قابل توجهی در تولید ناخالص ملی و ایجاد ارزش افزوده کسب ننموده و از کمبودهای شدیدی در رنج هستند که در زیر به برخی از آنها اشاره می‌شود:

صنایع کوچک و متوسط استان به‌طور ساختاری با پدیده محدودیت منابع اعم از انسانی و مادی روبه‌رو هستند. محدودیت منابع، مسایل خاصی را برای آنها ایجاد می‌کند که برجسته‌ترین آنها، کم‌توانی برای تولید و ناهماهنگی با اُفت و خیزهای بازار است. در عین حال، این بنگاه‌ها به دلیل محدودیت در منابع انسانی امکان جذب نیروهای تخصصی در همه بخش‌ها به‌ویژه حوزه‌های اداری و اقتصادی را ندارند.

این ویژگی ساختاری موجب شده تا سهم این نوسان در تولید ثروت کاهش یافته و منابع درگیر با آنها به نوعی زایل شوند.

از سوی دیگر، بنگاه های کوچک و متوسط در واقع حاصل اندیشه نو و تازه ای برای تولید هستند که معمولاً از سوی افراد کارآفرینی فعال می شوند که از تخصص های خاصی برخوردار هستند. این مؤسسات دارای ابعادگسترده در تولید و ارتقای محصول هستند، اما برای تداوم کار نیاز به مجموعه ای همگناز بازاریابی، مدیریت، افزایش سرمایه، ارتقای فن آوری و ... دارند که محدودیت های ساختاری آنان از موانع اصلی برای رفع این نیازها محسوب می شود.

عامل دیگری که این صنایع را با دشواری روبه رو می کند، در اختیار نداشتن امکانات لازم برای توسعه محصولات است. این صنایع معمولاً در دوره های نخست فعالیت، محصولی را تولید می کنند که مورد علاقه بازار است، اما به مرور زمان و به دلیل تنوع در تقاضا و ضرورت نوآوری، محصولات تولید شده توسط آنان دیگر از رونق گذشته برخوردار نمی شود. ناکامی آنان در عرصه رقابت با سایر محصولات که به دلیل عدم بهره گیری از امکانات، ارتقای کیفیت محصول و مطالعه برای تولید مطلوبتر صورت می پذیرد، فرآیند تداوم فعالیت را برای آنان با دشواری روبه رو می سازد.

در واقع، واحدهای R&D در مؤسسات اقتصادی بزرگ، این مشکل را برای آنها به نوعی مرتفع می سازد و چون این مؤسسات در عرصه رقابت، قادر به تأمین هزینه های لازم برای این نوع واحدها در مجموعه خود نیستند، مجبور به خروج از بازار و در نهایت، تعطیلی می شوند.

از دیگر عوامل، عدم برخورداری از مهارت های مدیریت واحدهای اقتصادی است. این مؤسسات که معمولاً از سوی متخصصین و کارآفرینان (افراد فنی) تأسیس میشوند قادر به مدیریت منابع و هدایت جریان هزینه نیستند.

صنایع کوچک و متوسط نوع پیشرفته‌ای از مدیریت را طلب میکنند که در آن، قالب‌هاینظم‌پذیری و نظم‌گیری از شکل تصاعد حسابی به هندسی تغییرماهیت داده‌اند. در واقع، رشد منطبق بر تصاعد هندسی به‌منظور تولید و کسب سود مورد توجه قرار می‌گیرد، در حالی که در کانون‌های سنتی‌اقتصادی، رویکردی منطبق بر قواعد واسطه‌گری حاکم است.

مدیریت صنایع کوچک و متوسط با مدیریت ذکر شده به سبک کانون‌های اقتصادی واسطه‌گری و یا تحت مدیریت فردکارآفرین و متخصص، در چالش‌های بزرگی گرفتار می‌آید که دور نشدن از آنها الزامی‌اساسی برای تداوم فعالیت محسوب می‌شود.

نداشتن توان ریسک و نوآوری شاید برجسته‌ترین تصویرمدیریت در کانون‌های سنتی باشد که در بنگاه‌های کوچک و متوسط استان نیز نقش گرفته‌است. لذا مدیریت در این بنگاه‌ها نیازمند مدرن شدن است، اما مدرنیته بدون عقلانیتمی‌تواند در عرصه زندگی اجتماعی - اقتصادی سهم خود را جست‌وجو کند. بهره‌گیری از روش‌های مدرن در مدیریت و سودآوری مبتنی بر تکنیک، بنگاه‌های کوچک و متوسط استان را از رشد قابل توجهی برخوردار می‌کند.

بنابراین، برای دستیابی به یک بخش صنایع کوچک و متوسط شکوفا و پایدار، برای تحقق یک ساختار حمایتی نهادینه و مناسب برای صنایع کوچک و متوسط که شامل خدمات مشاوره کسب و کار، تامین اطلاعات، آموزش، خدمات مالی و امثال آن می‌باشد که در حیطه وظایف مشترک دولت و بخش خصوصی است، لازم خواهد بود که ظرفیت صنایع تقویت و توسعه یابد تا قدرت رقابت خود را افزایش دهند. این امر به رشد کسب و کار آنان، افزایش صادرات محصولات صنعتی و اشتغالزایی منجر خواهد شد.

ایجاد خوشه‌های صنعتی در قالب پیوندهای مشترک با صنایع بزرگ به منظور تفکیک وظایف، بخشی کردن مسئولیت‌ها، بهره‌گیری از ظرفیت کامل، کاهش

هزینه ها و غیره و هماهنگ کردن و نظارت بر کمکهای مالی که در اختیار بنگاههای کوچک و متوسط قرار می گیرد و همکاری با سایر نهادهای داخلی و بین المللی که در زمینه توسعه بنگاههای کوچک و متوسط فعالیت می کنند و همچنین کمک به بنگاههای کوچک و متوسط در جهت خرید استیجاری ماشین آلات نو و مطابق با فناوری های جدید و انجام پژوهشهای علمی - کاربردی و به کارگیری یافته های این پژوهشها برای عملی کردن راهبردهای پیشنهادی به منظور حفظ بازارهای صادراتی کنونی که بنگاههای کوچک و متوسط در اختیار دارند و نیز تقویت موقعیت این بنگاهها در بازارهای جهانی، از راهکارهای پیشنهاد شده برای افزایش قدرت رقابت بنگاههای کوچک و متوسط و توسعه فرصت های کارآفرینی هستند.

منابع و مراجع

- اکس، زولتان جی (۱۳۸۳)، صنایع کوچک و رشد اقتصادی، مقاله اول از کتاب "نقش صنایع کوچک در اقتصاد مدرن"، مترجم: جهانگیر مجیدی، چاپ دوم، مؤسسه فرهنگی رسا، تهران.
- توریک، روی (۱۳۸۳)، "نقش صنایع کوچک در اقتصاد مدرن"، مترجم: جهانگیر مجیدی، چاپ دوم، مؤسسه فرهنگی رسا، صنایع کوچک، کارآفرینی و رشد اقتصادی، مقاله سوم.
- سازمان بازرگانی استان سمنان (۱۳۸۶)، بررسی توانمندی های تولیدی و صادراتی استان سمنان.
- سازمان صنایع و معادن استان سمنان (۱۳۷۸)، آمار و اطلاعات صنایع استان سمنان.
- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (۱۳۸۳)، قانون برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران.
- شایقی، محمد (۱۳۸۶)، صنایع کوچک و متوسط در توسعه صادرات کشور، انتشارات آریا، تهران.
- موسوی، سید نصرالله (۱۳۸۷)، تجارت جهانی و توسعه، نشر ماری، تهران.
- مظفری، مهدی (۱۳۸۶)، صنایع کوچک در اقتصاد امروز، انتشارات مازیار، تهران.
- یونیدو (۲۰۰۳)، "استراتژی افزایش مشارکت مؤثر و رقابتی بخش صنایع کوچک و متوسط در اقتصادی و صنعتی جمهوری اسلامی ایران"، مترجم: عبدالرضا شقاقی و مسعود شفیعی (۱۳۸۳)، چاپ اول، مؤسسه فرهنگی رسا، تهران.
- Coleman, Arthour (۲۰۰۷), Information Technology in SMEs. European commission.
- Dimen. A, (۲۰۰۴), Utilizing Technology Transfer to Develop Small and Medium Enterprises.
- Gorgiveski, (۲۰۰۵), Entrepreneurial Success: What it means to different type of entrepreneurs. European Conference on work and Organizational psychology, Istanbul.
- Hill. B, (۲۰۰۶), Innovation and small enterprises, New yourk.
- Karadeniz, E.E (۲۰۰۶), Entrepreneurship and Economic Development, Kocaeli Univeresity Working paper.

Improving SMEs in Access to Public procurement – UNCTAD- Geneva ۲۰۰۰

Lawrence, J.(۲۰۰۷) , Applied Management Science , Chicago,IL:John Wiley & Sons
, Incorporated.

Nair, K.R.G.,Pendey, Anu.(۲۰۰۶). Characteristics of entrepreneurs: An empirical
Analysis Journal of entrepreneurship.

Nyroun . ,B. (۲۰۰۵). Management For Small and Medium Enterprises, National
University of singapore

The SME and information Technology – UNCTAD - ۲۰۰۰

www.karafarini.gov.ir

www.tpo.ir

www.unido.Org

www.waiec.org.